Ч. 67 Середа 24 марта (5 цвѣтня) 1893. Рокъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) с 5-ôй годинѣ по полудни.

Адмінѣстрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францішканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франковані.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвской“.

Передплата у Львовѣ въ Адмінѣстраціи „Ґазеты Львôвской“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Справы краєвѣ.

(Реформа дорогового закона).

Въ послѣднôй своєй сесіи переказавъ Соймъ краєвому выдѣлови предложенє посла Бобчиньского дотычно змѣны дорогового закона, поручаючи єму зôбрати вôдповѣднѣй матеріялы и выступити зъ рѣшучимъ проєктомъ въ найблизшôй сесіи. За посередництвомъ повѣтовыхъ радъ зôбравъ выдѣлъ краєвый тѣ матеріялы и представить ихъ Соймови на першôмъ єго засѣданю, 24 цвѣтня.

Даты, илюструючѣ адмінѣстрацію публичныхъ громадскихъ дорôгъ, вôдповѣдно до постановъ дороговои повелѣ зъ 1887 р. выказують, що довгота тыхъ дорôгъ въ цѣлôмъ краю выносить 47.431 кільометрôвъ и 186 гектометрôвъ. Загальна вартôсть дороговыхъ престацій въ роботизнѣ представляє суму 1,280.826 зр., а потреба бы такихъ престацій для удержаня всѣхъ публичныхъ громадскихъ дорôгъ въ добрôмъ станѣ на 1,773.336 зр.; матеріялъ въ деревѣ, потрѣбный що року на будову и удержанє громадскихъ дорôгъ, представляє пересѣчно вартôсть 267.293 зр.; на однеразову будову всѣхъ мостôвъ, поручей, доровыхъ знакôвъ и т. п. на истнуючихъ публичныхъ дорогахъ громадскихъ потреба бы 3,314.463 зр. Щобы всѣ громадскѣ дороги въ повѣтѣ удержати въ добрôмъ станѣ, були бы рады повѣтовѣ приневоленѣ рѣшати що року 738,805 зр. на ту цѣль.

Потрѣбна сума въ приближеню на покрытє готôвкою всѣхъ потребъ громадскихъ дорôгъ въ краю, вынесла бы що року 2,020.044 зр. Въ случаю замѣны престацій въ натурѣ додатками до податкôвъ треба бы на одержанє згаданои сумы наложити 15 прц. додатку въ 10 повѣтахъ, при додатку 20 прц. були бы заспокоєнѣ потребы громадскихъ дорôгъ тôлько въ 22 повѣтахъ; въ 13 повѣтахъ треба бы додатку 20—25 прц., въ 7 повѣтахъ 25—30 прц., въ 6 повѣтахъ 30—35 прц., въ 4 повѣтахъ 35 до 40 прц., въ 2 повѣтахъ 40—45 прц., въ 2 повѣтахъ 45 до 50 прц., а въ 6 повѣтахъ навѣть высше 50 прц.

Въ своємъ квестіонарѣ до радъ повѣтовыхъ запытувавъ краєвый выдѣлъ мѣжь иншимъ: чи и о скôлько замѣна теперѣшныхъ дороговыхъ престацій въ роботизнѣ и деревѣ додатками до податкôвъ безпосередныхъ, наложеныхъ на покрытє потребъ громадскихъ дорôгъ вôдповѣдала бы добру населеня и чи повѣтъ вынѣсъ бы той тягаръ безъ шкôдныхъ наслѣдкôвъ економічныхъ? На се пытанє 55 повѣтôвъ заявили ся противъ знесеня дороговыхъ престацій, а тôлько 11 за такимъ знесенємъ. Противнѣ знесеню престацій рады повѣтовѣ мотивують свою гадку головно тымъ, що введенє додаткôвъ до податкôвъ на дороговѣ цѣли за важко обтяжило бы населенє краю, котрому лекше приходить ся вôдробити престацію, нѣжь сплатити єѣ вартôсть готôвкою.

Краєвый выдѣлъ поднѣсъ мѣжь иншимъ и те важне пытанє, чи усуненє мѣсцевыхъ дороговыхъ адмінѣстрацій и передача всеи адмінѣстраціи громадскихъ дорôгъ повѣтовымъ репрезентаціямъ булобъ пожадане чи нѣ, — и чи не булабъ та адмінѣстрація для повѣтовыхъ репрезентацій незмѣрнымъ тягаромъ. На се пытанє вôдповѣло на 68 повѣтовыхъ радъ 50 противъ усуненя мѣсцевыхъ адмінѣстрацій, а лише 18 за ихъ усуненємъ.

На дальшій пытаня, якѣ недороды або недостатки представляє въ практицѣ выповненє поодинокихъ постановъ дорогового закона — на 29 повѣтовыхъ выдѣлôвъ, давшихъ вôдповѣди, 10 не примѣтило нѣякихъ недогодъ и недостаткôвъ. Зе то 20 повѣтовыхъ выдѣлôвъ заявило, що жереломъ трудностей єсть недостатокъ интелектуальныхъ силъ мѣжь громадскими орґанами и та обставина неможливить точне сповненє дорогового закона въ цѣли поправы комунікацій въ краю. Надто значна часть двôрскихъ обшарôвъ усуває ся вôдъ дѣяльности въ адмінѣстраціи громадскихъ дорôгъ, а дороговый законъ не дає средствъ запобѣгти тôй евентуальности. Неспосôбнôсть громадскихъ начальникôвъ и нехôть двôрскихъ обшарôвъ въ дѣяльности дороговыхъ справъ являють ся причиною, що контроля маючихъ ся выконати робôтъ незвычайно трудна и богато престацій въ роботѣ пропадає дармо.

Краєвый выдѣлъ, предкладаючи соймови повысшій матеріялъ, рѣшивъ высказати свои поглядъ, що дорогова повеля зъ 1885 р., котра вôйшла въ властиве выконанє ажь въ 1887 р., а въ декотрыхъ повѣтахъ ще пôзнѣйше, триває занадто коротко, щобы можна було приступити до еи змѣны зъ цѣлою свѣдомостію добрыхъ и злыхъ еи наслѣдкôвъ, дальша студія того пытаня може евентуально выкликати потрѣбнѣ змѣны.

Однакъ краєвый выдѣлъ єсть тои гадки, що такѣ частѣ змѣны мусять лише некорисно вплывати на добрый теперь розвитокъ комунікаційныхъ вôдносинъ. Супротивъ же выраженого у внесеню п. Бобчиньского жаданя, щобы проєктъ нового дорогового закона, о скôлько дотыкає розкладу тягарôвъ въ користь громадскихъ дорôгъ, основувавъ ся на додаткахъ

---

21)

КУМА ЖУРБА.

повѣсть

Г. СУДЕРМАНА.

(Дальше).

Небавомъ потôмъ настала буря. Громадно побѣгли всѣ до дому. Панны поблѣдли, бôльша часть ихъ бояла ся громôвъ, а одна навѣть зôмлѣла.

Лесько подавъ раду, щобы засѣсти кругомъ и по черзѣ оповѣдати якѣсь повѣстки; коли кому не прийде нѣчо до головы, то мусить дати фантъ.

На ту пропозицію всѣ згодили ся. Тягнено льосы, хто по кôмъ має розповѣдати, и оденъ зъ панôвъ зачавъ веселу історію зô студентскихъ часôвъ, котра, якъ вôнъ казавъ, мала єму самому притрафити ся. Потôмъ прийшла черга на кôлька паннôвъ, котрѣ встали дати фанты, а вôдтакъ выкликано Павла.

Панове почали злобно вôдкашлювати, а панночки взырали ся на себе, немовь одна другôй хотѣли щось сказати, и усмѣхали ся стиха. Тодѣ напавъ его гнѣвъ, вôнъ зморщивъ чоло и зачавъ говорити.

— Живъ собѣ чоловѣкъ, такій уже смѣшный, що досыть було глянути на него, коли хто мавъ охоту посмѣяти ся. Але вôнъ не розумѣвъ, якъ то могло дѣяти ся, бо самъ за цѣле своє житє не смѣявъ ся майже нѣколи....

Тихо стало довкола. Усмѣхъ щезъ зъ лиця, а той и сей спустивъ очи въ низъ.

— Дальше! говори дальше! — мовила Гальшка и рухомъ головы показала незначно своє вдоволенє.

Але єму стало соромно на думку, що тымъ чужимъ для него особамъ має дати заглянути до глубины своеѣ душѣ.

— Не знаю вже, що дальше — сказавъ и вставъ.

Однакъ симъ разомъ нѣхто не смѣявъ ся, на хвилину настало прикре мовчанє, потôмъ пôдôйшла до него панночка, котра приняла ся збирати фанты и привѣтно поклонившись — сказала:

— Коли такъ, то мусите дати фантъ.

— Добре! — вôдповѣвъ и вôдопнявъ годинникъ вôдъ ланцушка.

— Немилый якійсь чоловѣкъ! — шепнувъ якійсь панъ до другого, а Павло то почувъ. Бувъ то панъ той самъ, що перше назвавъ его цирковымъ весельчакомъ.

По черзѣ теперь оповѣдавъ Лесько якусь незвычайно веселу, навѣть троха драстичну історію, але гуморъ не хотѣвъ уже назадъ вернути.

Тихо ударяли каплѣ дощу о шибы.... Вôдъ чорныхъ хмаръ потемнѣло у сальонѣ.... Здавало ся, що та сѣра женщина, лѣтаючи середъ хмаръ, понурыми своими крилами засягнула тѣ молодѣ лиця, що такъ наразъ споважнѣли.... нѣбы постарѣлись навѣть....

Ажь коли Гальшка засѣла до фортепяну и заграла якійсь веселый танець, збудила ся наново давна веселôсть.

Павло стоявъ у кутѣ и дививъ ся на гуляючихъ. Теперь уже дали єму всѣ спокôй, лише вôдъ часу до часу кинувъ хто на него крадькома несмѣлый поглядъ.

Близнята шалѣли въ танцы, ховзали ся по воскованôй пôдлозѣ... ихъ кучерѣ маяли у воздусѣ, а въ очахъ горѣвъ дикій, пристрастный огонь.

— Нехай шалѣють, нехай бавлять ся — думавъ Павло — и такъ ажь занадто вчасно зазнають горя и недолѣ.

Але що они не знали нѣ горя нѣ недолѣ, про се вôнъ не подумавъ.

Коли Гальшку звôльнили при фортепянѣ, она приступила до него и сказала:

— Тобѣ певно дуже скучно?

— Не дуже — вôдповѣвъ. — Тажь те все для мене зовѣмъ нове.

— Будь веселый, таже мы тôлько разъ жиємо! — просила єго.

Але въ тôй самôй хвили пôдбѣгъ до неи Лесько, схопивъ єѣ и пустивъ ся у виръ танечный.

— А таки она тобѣ чужа — подумавъ Павло.

Коли въ танцы пересунула ся зновь коло него, шепнула єму до уха:

— Иди до бôчнои комнаты, маю тобѣ щось сказати.

до безпосередныхъ податкôвъ. — треба — по думцѣ выдѣлу краевого — дожидати рѣшеня предложеного уже правительствомъ проекту реформы безпосередныхъ податкôвъ, щобы можна було оцѣнити, о скôлько дороговый законъ може бути змѣненый, щобы безъ шкоды для економичныхъ интересôвъ краю престацiи въ натурѣ могли бути заступленй додатками до безпосередныхъ податкôвъ.

Зъ огляду на тй причины краевый выдѣлъ рѣшивъ не предкладати теперь Соймови позитивныхъ внесенѣ въ справѣ змѣны дорогового закона.

Переглядъ полiтичный.

Пос. Герольдъ выголосивъ въ Празѣ дуже остру бесѣду противъ Старочехôвъ и пунктацiй угодовыхъ те заявивъ, що головною цѣлею его партiѣ єсть здобути чеському языкови такй самй права, якй мае нѣмецкiй. Ухвалено также резолюцiю, щобы Чехи удавали ся зъ жалобами просто до „короля Чехъ“.

Криза кабiнетова у Францiи все ще незакôнчила ся. Зъ причины, що Поанкаръ вôдмовивъ обняти теку мiнiстра фiнансôвъ, заявивъ Мелiнъ Карнотови, що не пôдойме ся утвореня нового кабiнету. Карно покликавъ тогды бувшого мiнiстра просвѣты, Дiпвi, а той пôнявъ ся зложити новый кабiнетъ. Кажуть, що до нового кабiнету мають вôйти: Пейтраль, Девель, Вiже, Вiєтъ и Льоазiльонъ.

Войскова администрацiя россiйска ставить въ Луганьску, катеринославскои ґубернiѣ, велику фабрику набоѣвъ. — Декотрй часописи доказують, що правительство россiйске хотѣло своимъ послѣднымъ окружникомъ противъ Болгарiи наполохати кн. Пармы, щобы вôнъ не вôддававъ своеѣ доньки за кн. Фердинанда, котрого тронъ въ Болгарiи не єсть безпечный и певный. — На срѣбне весѣле италiяньскои пары королевскои мае выѣхати въ заступствѣ царя великiй князь Володимиръ Александровичъ.

До Daily News доносять зъ Константинополя, що дипльоматичный аґентъ Сполученыхъ Державъ выславъ протестъ до Порты зъ причины отвореня листу запечатаного печаткою американьского консуляту въ Вôрменiи, а высланого до Константинополя.

Новинки.

Львôвъ дня 4 цвѣтня.

— **Новй сотики** або гелеры такъ дуже сподобали ся у Вѣдни, що дня 1 цвѣтня, коли ихъ вымѣнювано въ державнôй касѣ за теперѣшнй грошѣ, бувъ такъ великiй натовпъ, що ажь треба було завôзвати полiцiю, щобы робила порядокъ, и не допустила до якого нещастя. Розпорядженє мiнiстерства, вводяче въ курсъ сотики (1 сотикъ значить пôвъ крейцара, 2 сотики — крейцаръ) пригадує, що нѣхто не єсть обовязаный приймати при выплатѣ бôльше сотикôвъ якъ 100, значить ся, за 50 теперѣшныхъ крейцарôвъ. Лишь касы державнй и публичнй мусять приймати бронзовй монеты на суму ажь до 5 зр. або 10 коронъ. Срѣбнй два ґульдены разомъ и чверть ґульдены мусять приватнй особы приймати ажь до дня 31 мая а уряды и касы державнй ажь до 31 липня с. р.

— **„Руске Касино“ въ Стрыю** устроює дня 13 цвѣтня т. є. въ четверъ по великодныхъ святахъ концертъ въ честь XXXII. роковинъ смерти Тараса Шевченка. Проґрама оповѣстить ся пôзнѣйше.

— **Дръ Дамянъ Савчакъ,** членъ выдѣлу краевого, выготовивъ и почавъ своимъ накладомъ друкувати у товариства им. Шевченка рускiй збôрникъ законôвъ найпотрѣбнѣйшихъ для громадъ и взагалѣ для горожанъ державы и краю. Въ збôрнику будуть мѣжь иншими помѣщенй всякй законы выборчй, законъ громадскiй, и другй. Збôрникъ выйде обємистою книжкою, до 30 аркушѣвъ друку. Не потребуємо чейже надъ тымъ и розводитись, якъ дуже потрѣбна у насъ така пôдручна книжка въ рускôмъ языцѣ и яка велика користь певно выйде въ неи въ практицѣ. Длятого велика вдячнôсть належить ся вп. дрови Савчакови, що пôднявъ ся труду и коштôвъ такого многоважного выданя для громадъ рускихъ и загаломъ для Русинôвъ.

— **Почесне горожаньство** надала рада мѣста Перемышля на засѣданю зъ дня 29 марта дрови Фр. Смольцѣ, бувшому президентови палаты послôвъ.

— **Пôдпаленє зъ заздрости.** Въ селѣ Конинѣ, повѣта жовкôвского, жила Гануська Самулякова, жѣнка сторожа церковного, а заразъ въ сусѣдствѣ єѣ стояла хата Панька Чуниса, котрый дуже сподобавъ ся Ганусцѣ. Чунисъ, хочь молодшiй вôдъ Самуляковои о кôлька лѣтъ, не бувъ также байдужiй на сю любовь и обоє не робили собѣ зъ того нѣчого, що люде значучо усмѣхали ся та скоса дивили ся на залицяня парôбка до замужнои. Знали ся они такъ обоє близько девять лѣтъ, але Самулякъ давно вже знавъ о тôмъ. Панько Чунисъ такои вôдваги набравъ, що забѣгъ кôлька разôвъ до хаты Самуляка и побивъ его тай жѣнку. Та хочь вôнъ єѣ кôлька разôвъ побивъ, то все прирѣкавъ, що для неи не оженить ся, а буде парôбкомъ жити, на що Самулякова годила ся. А тымчасомъ Чунисъ повѣнчавъ ся дня 4 лютого с. р. зъ Насткою Смакъ и дня 6 лютого мали вôдбути ся переносины. Не подобало ся то дуже Ганусцѣ; въ заздрости пôдпалила она тои ночи Чуниса и вôнъ зовсѣмъ погорѣвъ. Тому кôлька днѣвъ ставала она за пôдпаленє передъ судомъ у Львовѣ и до всего признала ся. За провину тую засуджено єѣ на три роки тяжкои вязницѣ зъ однымъ постомъ що мѣсяця. Гануська Самулякъ мае двоє дѣтей, одно ще при грудяхъ.

— **Обôкража церкви.** Зъ пôдъ Устрѣкъ доносять, що невыслѣдженй доси злочинцѣ выломили вôкна въ дочернôй церкви въ Устрiяновôй долѣшнôй, влѣзли до церкви, розбили скарбону и забрали зъ неи грошѣ, котрыхъ на щастє, було лише около 7 зр.

— **Грôмъ.** Дня 17 марта вечеромъ ударивъ грôмъ пôдчасъ сильнои курявицѣ снѣжнои въ дворецъ велѣзничiй въ Добрусинѣ коло Жовкви. Грôмъ повывертавъ деякй батерiи при телеґрафѣ и увôйшовъ въ землю, не зробивши бôльшои шкоды.

— **Торговцѣ живымъ товаромъ.** Зъ Ярослава доносять, що заарештовано тамъ передъ кôлькома днями двохъ жидôвъ Кальмана и Зайнвеля Инслєрôвъ, котрй прибули тамъ зô Станiславова, щобы завербувати и вывезти до Царгорода кôлька дѣвчатъ. Теперь веде ся въ тôй справѣ слѣдство, котре имовѣрно выкрыє также подôбныхъ торговцѣвъ душъ, мешкаючихъ постôйно въ Ярославѣ.

— **Криноліна** знову появила ся въ Лондонѣ. Тому зъ тыждень по полудни вывела одна дама на спациръ свою криноліну. Спершу смѣяли ся всѣ зъ того, але конець бувъ сумный. Передъ выставою одного склепу зôбрало ся зъ 500 людей цѣкавыхъ, а найбôльше жѣнокъ. И чого они зôйшли ся такъ? Бо якась дама кринолінова сховала ся до того склепу, не могла вже по улицѣ ходити, такъ народъ дививъ ся на неи, а особливо женщины. Хочь у Лондонѣ завязало ся товариство противъ кринолінъ и до него належить уже 12.000 людей, але та дурна давна мода готова знову вернути. Одна панѣ прийшла навѣть до королевы Вікторiѣ, убрана въ кринолінѣ. Королевôй то не подобало ся. Оденъ маґазинъ уже зробивъ 20 000 кринолінъ. Видко зъ того, що хитрй фабриканты матерiй дôйдуть до свого; имъ ходить о интересъ, абы якъ найбôльше матерiѣ треба було на одежѣ, а панѣ готовй всѣ приняти ту моду, якъ тôлько найде ся кôлькадесять такихъ вôдважныхъ, що дадуть до того початокъ. А настає ще й инша мода мѣжь великими панями. Починають носити такй великй страшнй рукавы, що перше тои матерiѣ було бы выстало на цѣлу сукню, а теперь тôлько на два рукавы. Подôбнй вѣсти приходять и зъ Парижа.

— Що она мае менѣ сказати? — подумавъ собѣ, але зробивъ то, що казала.

До половины схованый за фiранкою ждавъ, але она не прийшла. Зъ кождою хвилею було ему на души що разъ бôльше гôрко. Ему прийшли на думку приготовленй дома темы до розмовы и злобно здвигнувъ плечима, думаючи о своѣй дурнотѣ. Ему здавало ся, що за то пополудне постарѣвъ ся и дозрѣвъ о якихъ десять лѣтъ що найменше.

А потôмъ наразъ прийшло ему на думку пытане: „Що ты тутъ маешь до роботы? Що тебе обходять веселй люде, котрй смѣють ся и хотять собѣ взаимно подобати ся, — що живуть безъ думки зъ дня на день? Дурнемъ бувъ ты и пôдлымъ, коли думавъ, що и ты маешь право веселити ся, що й ты мôгъ бы бути такимъ, якъ они“.

Пôдлога пекла его пôдъ ногами. Ему здавало ся, що согрѣшивъ бы, колибъ хочь хвилину довше тутъ остававъ ся.

Высунувъ ся до сѣней, де висѣла его шапка. Тамъ ждала слуга и вôнъ попросивъ еѣ: — Скажи моимъ сестрамъ, що я пôшовъ до дому, щобы прислати по нихъ повôзъ.

Коли дверѣ за нимъ замкнули ся, вôдтхнувъ мовь вызволеный.

Буря устала. Дрôбненькiй дощикъ падавъ ще лишь на закôнченє бурѣ, холодный вѣтрець вѣявъ по поли приємно, а на краю виднокруга, де догаряли послѣднй промѣнѣ заходу, дрожали пурпуровй хмары вôдъ блискавиць далекои десь бурѣ.

Неначе гнавъ его кто, бѣгъ вôнъ по перемоклôй дорозѣ до лѣса, котрый небавомъ шумячимъ своимъ галузємъ закрывъ его зовсѣмъ; той шумъ лѣсный втихомирювавъ его. Вôдъ вогкого моху неслись довкола пахощѣ, а зъ чатиня сосонъ сплывали лыскучй каплѣ воды.

Коли вийшовъ на поле и побачивъ передъ собою въ дали темнй очерты батькôвскои загороды, простягнувъ до неи руки и зъ вихромъ пôславъ до неи слова:

— Тутъ моє мѣсце, тутъ я належу — и пôдлымъ бувъ бы я, еслибъ ще коли-небудь иншовъ въ чужiй свѣтъ шукати для себе утѣхи! Теперь, тутъ, свято собѣ присягаю, що позбудусь усякихъ самолюбныхъ забагôвъ и выречу ся разъ на все всѣхъ дотеперѣшныхъ моихъ дурныхъ бажанъ. Теперь знаю, що я, а що не годить ся для мене, нехай пропадає!

Тыми поважными словами прощавъ вôнъ молодость и єдину мрѣю своеѣ молодости, єдиный сонъ свôй золотый.

XIII.

Коли на другiй день збудивъ ся, побачивъ, що мати сидѣла коло его лôжка.

— Якъ то, ты вже встала, мамо? — спытавъ здивованый.

— Я не могла спати нинѣ — сказала тихимъ голосомъ, котрый все такъ дзвенѣвъ, немовь оправдане того, що говорить.

— Чомужъ то? — спытавъ.

Она не вôдповѣла нѣчого, лише розсунула ему на чолѣ волосе и усмѣхнула ся до него сумно. Тодѣ здогадавъ ся, що близнята розповѣли ѣй все и що зъ журбы о него не могла вже заснути.

— Не було се такъ уже зле, мамо, — сказавъ въ тонѣ потѣхи — отъ троха насмѣяли ся и забавили ся на мôй коштъ тай тôлько... ;

— И Галышка также? — спытала мати и затревожеными великими очима глянула на него.

— Нѣ, она нѣ — вôдповѣвъ — але... — и замовкъ та вôдвернувъ ся до стѣны.

— Але? — пытала мати.

— Не знаю — вôдповѣвъ — однакъ єсть у тôмъ якесь „але“.

— Може ты еѣ несправедливо судишь, — мовила мати — отъ бачишь, нинѣ прислала тобѣ то слугою.

Выняла зъ кишенѣ якiйсь подовгастый предметъ, завиненый старанно въ бiбулку.

То бувъ флетъ зъ чорного гебанового дерева зе блыскучими срѣбными кляпками.

Павло почервонѣвъ зъ сорома и радости вôдразу, але радôсть гнетъ минула, а коли за хвилю приглянувъ ся инструментови, сказавъ зтиха:

— Щожь я теперь зъ нимъ почну?

— Навчишь ся грати на нѣмъ — вôдповѣла мати зъ якоюсь гордостiю.

— Вже запôзно — вôдповѣвъ сумно и махнувъ головою — теперь у мене на виду инша робота, котру треба зробити.

Вôнъ чувъ, що его хтось немовь спонукує будити зъ могилы те, що завмерло.

Господарство, промыслъ и торговля

Чому вылягає збôже и що робити противъ того?

(Конець)*)

Зъ того, що було сказане попереду, видко, якъ важна рѣчь сѣяти збôже рядами: свѣтло сонця заходить далеко лекше помѣжь рядки а черезъ то стебла стають сильнѣйшй и не такъ легко вылягають. Але въ меньшихъ господарствахъ трудно уживати машинъ до сѣяня рядками и длятого треба зважати на то, щобы при звычайнôмъ сѣяню не сѣяти густо й щобы зерно розлѣтало ся рôвномѣрно по рôли.

Колижь вже знаємо, що збôже тогды не вылягає, коли стебла єго мають достаточно свѣтла, а то тогды, коли посѣвъ не бувъ густый, то мусимо звернути увагу ще на одну рѣчь, котра стоить такожь въ тѣснôй звязи зъ вылягаиемъ збôжа, а то на спосôбъ гноеня. Показало ся, що спосôбъ гноеня стає ся такожь дуже часто головною причиною того, що збôже вылягає. Въ сторонахъ, де гноять поле лишь самымъ обôрникомъ, особливо же тамъ, де сѣють богато пашнѣ або де буває тôлько сѣножати, що й рôлѣ, або може навѣть и бôльше, буває рôля часто занадто масна, має въ собѣ занадто богато сполучень потасовыхъ, котрыхъ богато ростинъ дуже легко втягають въ себе; дальше єсть богато бутвѣючихъ матерій гумусовыхъ, що мають въ собѣ азотъ, а за то єсть въ земли за мало фосфоровои кислоты. Черезъ то складъ тыхъ матерій, вôджвляючихъ ростины не єсть вôдповѣдный, вырастають ростины занадто мясисти, мягкй и мають за мало силы, вырастає богато степеля и листя, а за мало зерна въ колосю. Можна тому зарадити черезъ рѣдше сѣянє, черезъ сѣянє рядками, дальше черезъ саджене на такôй рôли такихъ ростинъ, котрй вытягають зъ неи дуже богато потасу, н. пр. бураки и наконець тымъ, що гноить ся поле о скôлько можна найменше обôрникомъ. Симъ способомъ можна довести до рôвномѣрнѣйшого вôдношеня межи зерномъ а збôжемъ, але тогды и цѣла збôрка не конче буде добра. Треба отже спробовати зъ иншимъ родомъ гноеня. И дѣйстно показало ся, що коли гноити рôлю штучнымъ навозомъ, фосфатомъ, то солома стає сильнѣйша, блищить ся бôльше и має яснѣйшу краску, а зерно буває чôльнѣйше. Гноєнє жита фосфатами, н. пр. мукою зъ жужлѣвъ, показало ся дуже добрымъ; жито буває дуже красне и на зерно и на солому, а при тôмъ стебла суть такъ мôцнй, що не вылягають такъ легко.

*) Гляды ч. 62 „Народнои Часописи“.

— Ну, гарножь ты тамъ мабуть вчера списавъ ся! — сказавъ батько, коли при раннôй кавѣ зôйшовъ ся зъ нимъ при столѣ.

Вôнъ усмѣхнувъ ся спокôйно, а батько воркнувъ щось о браку „почутя чести“.

Близнята мали нинѣ великй задуманй очи, а коли тôлько глянула одна на другу, то по лицяхъ ихъ пробѣгавъ якійсь блаженный блескъ. Тй бодай були щаслвй....

Минули тыжнѣ. Жнива щасливо покôнчено, а збôже неушкоджене зложено въ сусѣки — завдяки невтомимôй запопадливости Павла. То бувъ справдѣ щасливый рôкъ, рôкъ урожаю, якого вôдъ давныхъ лѣтъ не тямили. Але батько рахувавъ уже напередъ, якъ бы доходъ зъ збôжа найлучше можна ужити на свое торфове пôдприємство.

Широко розводивъ ся зновь о тыхъ намѣреныхъ спекуляціяхъ, а чимъ менше дававъ панъ Дуґлясъ про себе знати, тымъ бôльше чванивъ ся вôнъ по шинкахъ и пôдносивъ пôдъ хмары фактъ єго участи.

А що вже разъ пустивъ ся на брехню, то треба було брехати щоразъ дальше и що дня новй неправды додавати до ряду давныхъ. Панъ Дуґлясъ хоч терпеливый на вѣсти, що до него доходили, вконци — розумѣє ся — не мôгъ уже довше терпѣти тои своволѣ, въ котру вмѣшували єго имя.

(Дальше буде.)

Бороздыи на воду по поляхъ.

Кождый господарь знає, яка то важна рѣчь робити на поляхъ борозды, котрыми могла бы стѣкати зъ поля по великихъ зливахъ вода и кôлько то буває шкоды, коли не поробити такихъ бороздъ; годить ся длятого звернути тутъ увагу на кôлька важнѣйшихъ точокъ при сѣй роботѣ.

Де поле порозрыване горбами, або де всего поля не можна вôдъ разу обняти окомъ, тамъ єсть добре означити собѣ паликами борозду, котрою має спливати вода. При тôмъ треба на то зважати, щобы борозда, котру має ся робити, ишла тымъ напрямомъ, котрымъ бѣжить вода, коли дощь спаде. Конець такои борозды треба, коли то можо бути, пустити на сѣножать, щобы вода зъ неи спливала на ту сѣножать. Колижь нема близько сѣножати, то треба на кôнци такои головнои борозды выкопати яму, въ котру збѣгала бы вода и зносила въ ню весь намулъ. Намулъ той єсть дуже добрымъ навозомъ; єго треба вôдъ часу до часу выбирати зъ ямы и розкидати по сѣножатяхъ. Нерозважный господарь пускає воду зъ рôлѣ зъ розпущенымъ въ нѣй гноємъ на дорогу; розважный того не робить и єго заразъ пôзнати по тôмъ, куды идуть тй борозды на єго поли.

Коли на поляхъ суть долинки, т. зв. жолобы, то бороздамъ на спустъ воды дає ся такій напрямъ, щобы вода не спливала въ тй жолобы и не тамувала ся въ нихъ, бо черезъ то роблять ся мочары, земля кваснѣє и засѣвъ пропадає. На стромыхъ горбахъ треба тй борозды робити якъ найбôльше скôсно и повести ихъ такъ, щобы они нѣбы то крутили ся: вода тогды не спливає въ нихъ такъ скоро и не забирає богато землѣ. Борозды такй робить ся найлѣпше плугомъ.

Коли вже поробить ся борозды, то треба ихъ лопатою добре прочистити, а землю, котру зъ нихъ выкине ся, граблями розгребсти по поли. Головна рѣчь, щобы борозда на спустъ воды була досыть глубока а тогды буде она вôдповѣдати своѣй цѣли. Чимъ рôвнѣйше поле, тымъ глубша мусить бути така борозда; однакожь не треба добувати зъ неи землѣ за глубоко, бо выдобуде ся богато спôднои неурожайнои землѣ и придушить ся нею насѣнє, а то буває особливо тамъ, де земля єсть тяжка и мокра.

Щобы вода не тямувала ся пôдчасъ сильнѣйшихъ и довшихъ зливъ, добре єсть выорати двѣ борозды, одна противъ другои, щобы злишна вода зъ однои могла спливати на другу. Господарѣ въ горахъ и тй, котрыхъ поля лежать на мокрыхъ, тяжкихъ ґрунтахъ, а котрыхъ они не можуть дренувати, повиннй особливо звертати увагу на тй борозды для спусту воды, бо скоро вода не буде збѣгати зъ поля, то не лишь що засѣвъ пропаде, але и земля скваснѣє та заросте бурянами а на слѣдуючій рôкъ треба буде коло такого поля два разы тôлько робити, два разы тôлько гноити, щобы поле довести зновь до ладу.

Квасна капуста яко лѣкъ. Одень лѣкарь сказавъ: „Коли хочемо, щобы богато людей хорувало, то закажѣмъ имъ ѣсти квасну капусту.“ Зъ того выходить, що квасна капуста причиняє ся значно до удержаня здоровля; але она єсть ще й дуже добрымъ лѣкомъ. Сила капусты яко лѣку показує ся вже на самôй ростинѣ, закимъ єѣ ще прилагодить ся на страву, листє зъ капусты приложене до ранъ холодить ихъ и зменшує бôль. Нашй люде кладуть дуже часто листє зъ капусты на голову, коли ихъ голова болить. Дуже добра єсть квашена капуста на раны вôдъ попареня або вôдъ скалѣченя. Льняный платокъ мачає ся въ квасъ зъ капусты и прикладає ся до раны; коли квасъ за мôцный, то пôдпускає ся єго водою. Квасъ той дуже добрый такожь на бôль ушей и на трудный слухъ. Зъ вечера мачає ся платокъ въ квасъ зъ капусты и прикладає на ухо; за кождый разъ, коли чоловѣкъ пробудить ся, треба платокъ зновь вмачати въ квасъ и приложити. Квасъ той добрый такъ само вôдъ потовченя, запаленя або укушеня ѣдовитыхъ комахъ н. пр. шершенѣвъ. Сыра або й варена капуста єсть дуже добрымъ средствомъ на недугу жолудкову, она чистить жолудокъ и управильнює травленє; того досвѣдчивъ вже не оденъ чоловѣкъ самъ на собѣ. Коли хто перепє ся а зъѣсть сырои капусты або капусняку, то заразъ почує, що єму стане лекше, бо квашена капуста ослаблює дѣланє алькоголічныхъ напиткôвъ. Хто хоче, може о сѣмъ дѣланю капусты пересвѣдчити ся при надходячихъ святахъ.

— **Станъ воздуха** за минувшй добы числячи вôдъ 12 год. въ полуд. дня 1 с. м. до 12 год. въ полудне дня 4 с. м.: середна теплотѣ була + 7·0° Ц., найвысша + 16·0° Ц. (вчера по полудни), найнизша — 0·4° Ц. въ недѣлю рано. Барометеръ паде (765). Вѣтеръ буде захôдный слабый, теплота пôднесе ся до + 10·0° Ц., небо буде мѣнити ся; погода.

— **Цѣна збôжа у Львовѣ** дня 1 с. м.; пшениця 7·75 до 8·—; жито 6·— до 6·25; ячмѣнь 5·25 до 5·50; овесъ 5·50 до 5·75; рѣпакъ 11·25 до 11·75; горохъ 6·25 до 9·50; вика 4·75 до 5·25; насѣнє льняне 11·— до 11·50; бôбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до—·—; гречка —·— до—·—; конюшина червона 68·— до 75·—; бѣла —·— до —·—; шведска —·— до —·—; киминокъ 22·— до 24·—; анижъ 38·— до 39·—; кукурудза стара —·— до —·—; нова —·— до —·—; хмѣль —·— до —·—; спірітусъ готовый 12·— до 13·—.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Лондонъ 4 цвѣтня. Бюро Райтера доносить зъ Ріо-Янейро, що войско правительства стратило въ битвѣ пôдъ Альґрето 1500, а пôдъ Ріо Ґранде де Суль 500 людей.

Римъ 4 цвѣтня. Кардиналъ Апполлоні померъ. — Аґентія Стефаніого доносить, що кн. Чорногорскій вышле на срѣбне весѣлє колевскои пары наслѣдника престола кн. Данила.

Брукселя 4 цвѣтня. Въ церквѣ Пречистои Дѣвы въ Ліль пôдложивъ хтось дінамітову бомбу, котра розôрвала часть церкви; зъ людей нѣхто не згинувъ.

Переписка Редакціѣ.

— **Всѣхъ Вп. Дописувателѣвъ** нашихъ просимо о терпеливôсть; дописи будуть помѣщенй въ найблизшôмъ часѣ. — **Вп. Василь Рейчукъ** въ Чорнокôнцяхъ малыхъ: Въ справѣ ткацкихъ блятôвъ удайте ся письменно до п. Иларіона Герасимовича, директора „Гуцульскои Спôлки“ въ Коломыи, а той дасть вамъ жадану раду. — **Вп. Федоръ Мазурикъ** въ Далешевѣ: Початокъ повѣсти вышлемо Вамъ; близше поясненє подамо Вамъ письменно. — **Вп. Стан. Фоґ.** въ Х.: Будемо охотно помѣщати дописи зъ Вашого закутка, лишь просимо о точнй факты и безсторонність; того жадаємо вôдъ всѣхъ нашихъ дописувателѣвъ.

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

Зъ друкарнѣ В. Ловиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.